

Paweł Łabuz

BADANIE ZJAWISKA ZORGANIZOWANEJ PRZESTĘPCZOŚCI NARKOTYKOWEJ W POLSCE

W Polsce, podobnie jak w całym świecie, narkomania staje się podstawą narkobiznesu. Produkcja narkotyków oraz obrót nimi to zajęcie coraz bardziej dochodowe. Analiza zjawiska w ostatnich latach potwierdza fakt, iż powstaje coraz więcej zorganizowanych grup handlarzy dążących do zmonopolizowania rynku.

Jednoznacznie można stwierdzić, że handel narkotykami został opanowany przez zorganizowane grupy przestępcze współpracujące z innymi grupami z całej Europy, a nawet świata. Ujawnione przypadki przemytu narkotyków, dokonywane przez międzynarodowe grupy przestępcze, świadczą, iż Polska bywa częstym krajem tranzytowym na tej drodze, a udział Polaków w przemyśle narkotyków poza granicami kraju jest coraz większy.

Ujawniane zagrożenia ze strony zorganizowanych struktur przestępczych w znacznym stopniu dotyczą – tak jak i w innych krajach – przestępczości związanej z nielegalną produkcją, przemytem i dystrybucją narkotyków. Polskie uregulowania prawne w istotny sposób zakłócają przejrzystość sytuacji na rynku narkotykowym przez spenalizowanie posiadania nawet niewielkich ilości środków odurzających. Stąd widoczny w statystykach w ostatnim okresie lekki spadek wzrostowego trendu liczby przestępstw przy zwiększeniu ilości zabezpieczonych narkotyków. Może to świadczyć o skuteczności przedsięwzięć podejmowanych przede wszystkim w stosunku do zorganizowanych grup przestępczych, dysponujących większymi ilościami zabronionych przez prawo środków. Struktura polskiego rynku narkotykowego staje się coraz bardziej zbliżona do rynku Europy Zachodniej. Dominują narkotyki syntetyczne, głównie amfetamina¹, haszysz i marihuana oraz heroina i kokaina. Istotną zmianą jest rozszerzenie rynkowej oferty i zwiększenie dostępności różnego rodzaju środków (np. dopalaczy), co może świadczyć o ustabilizowaniu się rynku i dużych

¹ Według danych z Raportu Biura ONZ ds. Narkotyków za 2008 r. w Polsce wytwarza się około 17% światowej produkcji amfetaminy.

możliwościach zorganizowanych grup przestępczych. W związku z otwarciem granic, znaczną emigracją szczególnie wśród młodzieży, możliwościami wynikającymi kontaktów internetowych – zniknęły większe przeszkody w dostępie do wszelkich rodzajów środków odurzających. Cechą charakterystyczną jest zwiększenie się ilości ujawnianych niewielkich „piwnicznych” plantacji marihuany, powszechnie dostępnych i przywożonych z Holandii. Wszystko wskazuje na to, że mimo największych wysiłków i sukcesów odnoszonych w walce z narkotykową przestępczością zorganizowaną problemu narkomanii nigdy nie uda się rozwiązać środkami policyjnymi. Wydaje się, iż wzorem niektórych krajów warto rozważyć możliwość zalegalizowania posiadania niewielkich ilości narkotyków, odciążyć policję od ścigania takich zachowań, a całość sił skierować na zwalczanie zorganizowanych form produkcji środków odurzających² i substancji psychotropowych oraz ich obrotu i nielegalnej dystrybucji.

Mając na uwadze tak dużą eskalację tego rodzaju przestępczości, przeprowadzono badania ankietowe wśród młodzieży studenckiej czterech uczelni wyższych w Polsce, tj. studentów Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, Wydziału Prawa i Administracji Wyższej Szkoły Prawa i Administracji w Rzeszowie, Wyższej Szkoły Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych w Kielcach oraz Politechniki Rzeszowskiej. Badania dotyczyły ogólnej wiedzy na temat narkotyków oraz zjawiska przestępczości narkotykowej, a co za tym idzie skuteczności jej zwalczania oraz narzędzi służących służbom policyjnym do ich zwalczania.

Pytanie dotyczące **skuteczności zwalczania przez policję przestępczości narkotykowej w Polsce** w przeprowadzonych badaniach pozwoliło na wyrażenie zróżnicowanych opinii na ten temat i jak można zauważyć w opracowanych wynikach, większość studentów stwierdza, że mogłaby ona być lepsza. Spora grupa ankietowanych nie miała swojego zdania dotyczącego tej oceny. Trudno jest określić powód takiego stanowiska młodzieży, ale na pewno wynika to z coraz większej podaży narkotyków w społeczeństwie podyktowanej jeszcze większym popytem.

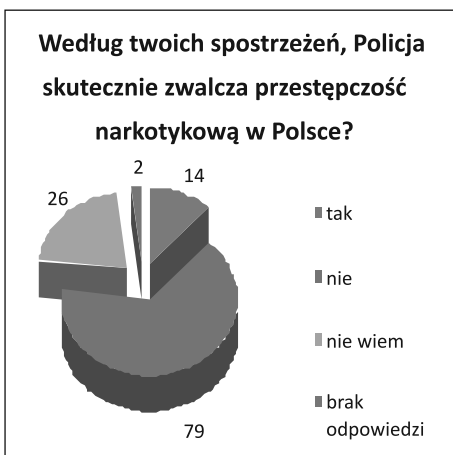
² A. Misiuk, *Centralne Biuro Śledcze. Dziesięć lat doświadczeń (2000-2010)*, Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, 2010, s. 28.

* Uniwersytet Warszawski

* Wyższa Szkoła Prawa i Administracji w Rzeszowie

* Wyższa Szkoła Ekonomi, Turystyki i Nauk Społecznych w Kielcach

* Politechnika Rzeszowska

Kolejnym pytaniem ankietowym było: ***Czy handlarz narkotyków jest członkiem zorganizowanych grup przestępczych.*** Bezwzględna większość studentów stwierdza, że TAK i to jest bardzo pocieszające spostrzeżenie o którym niejednokrotnie organy ścigania (prokuratura, sąd) nie zauważają. Mówimy tu o „handlarzu” (dilerze), trudno sobie wyobrazić, żeby taka osoba sama wyprodukowała (wyhodowała) lub przemyciła narkotyki, a następnie sprzedawała je bez zgody innych handlarzy i opanowywała lokalny rynek narkotykowy.

Zawsze jest powiązanie, zależność, podział ról, hierarchia i struktura. Może być mała w zależności od rozmiaru grupy przestępczej i skali jej działalności, ale w przeważającej większości działalność osób zajmujących się handlem narkotykami wyczerpuje znamiona przestępstwa zorganizowanej. Jak pokazuje praktyka, osoby, które w przeszłości samodzielnie zaczęły handlować narkotykami, w celu „szybkiego wzbogacenia” wcześniej lub później zaczęły rozwijać swoją sieć dilerką lub zostały wchłonięte do innej już istniejącej.

* Uniwersytet Warszawski

* Wyższa Szkoła Prawa i Administracji w Rzeszowie

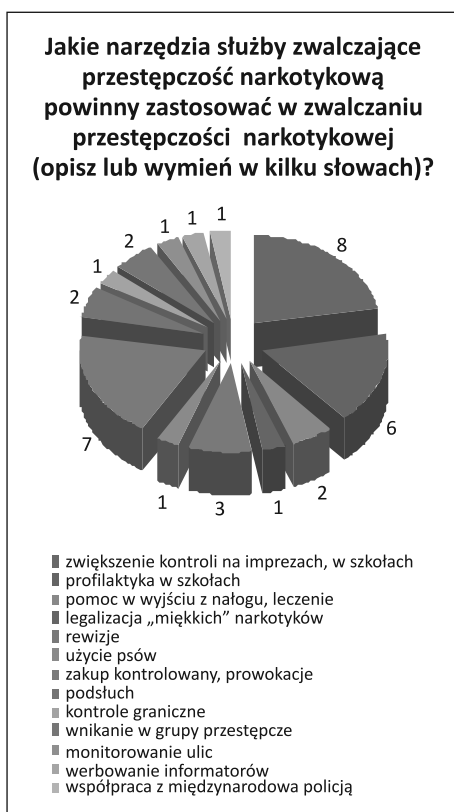

* Wyższa Szkoła Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych w Kielcach

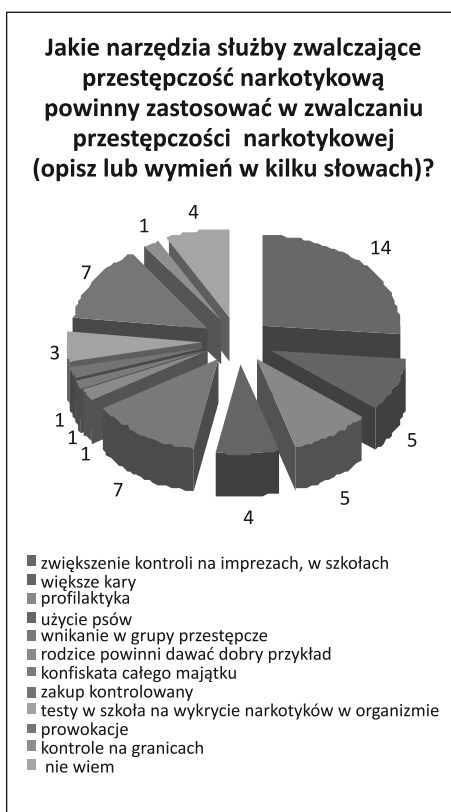

* Politechnika Rzeszowska

Reasumując wyniki przeprowadzonych badań na wymienionych grupach młodzieży studenckiej odniesiono się w kolejnym pytaniu o wskazanie przez nich **jakie narzędzia w zwalczaniu przestępczości narkotykowej powinny zastosować organy ścigania**. W udzielonych odpowiedziach wystąpiła duża różnorodność propozycji, ale przeważały postulaty dotyczące zwiększenia kar dla handlarzy narkotyków oraz większy nacisk na kontrole w szkołach i na imprezach. Zdarzały się dość nietypowe wskazanie narzędzi, jak np. prowokacja, wnikanie do grup przestępczych czy nawet upublicznianie wizerunku posiadaczy i handlarzy narkotyków. Z punktu widzenia nauki kryminalistyki, która służy także do wydajności i skuteczności zwalczania przestępczości, badanie to pokazuje, jakie narzędzie może być najskuteczniejsze. Warto zauważyć, że monitoring jest dość częstą odpowiedzią, jak wiadomo, stosowanie monitoringu niejednokrotnie potwierdziło swoją skuteczność w walce z przestępczością i nie tylko. Ocenę tych narzędzi zostawiam wszystkim zainteresowanym zwalczaniem przestępczości narkotykowej.

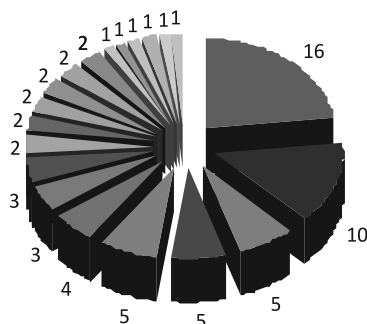

* Uniwersytet Warszawski

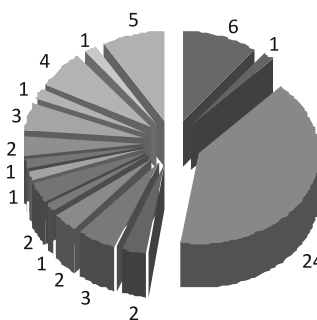
* Wyższa Szkoła Prawa i Administracji w Rzeszowie

Jakie narzędzia służby zwalczające przestępczość narkotykową powinny zastosować w zwalczaniu przestępczości narkotykowej (opisz lub wymień w kilku słowach)?

- nie wiem
- wyższe kary dla posiadających i handlarzy
- policja powinna posiadać narkotesty
- zwiększenie kontroli na imprezach, w szkołach
- profilaktyka w szkołach
- więzienie
- badania krwi
- kontrole osobiste
- większe zaangażowanie policjantów
- mandaty
- pomoc w wyjściu z nałogu, leczenie
- doinformowanie rodziców
- policja
- kary finansowe
- rozpoznanie środowisk przestępczych
- pies policyjny
- zalegalizować narkotyki
- żadne
- pokazanie posiadaczy i handlarzy w mediach
- wszystkie na które pozwala praw (obserwacje, podsłuch)

Jakie narzędzia służby zwalczające przestępczość narkotykową powinny zastosować w zwalczaniu przestępczości narkotykowej (opisz lub wymień w kilku słowach)?

- zwiększenie kontroli na imprezach, w szkołach
- poradnie dla uzależnionych
- większe kary dla dilerów
- prewencja
- kampanie uświadamiające zagrożenia
- profilaktyka w szkołach
- spotkania z rodzicami w szkołach
- prace społeczne (dla narkomanów) – resocjalizacja
- polepszenie zaplecza technicznego policji
- palić plantacje
- pomoc w wyjściu z nałogu, leczenie
- legalizacja „miękkich” narkotyków
- użycie psów
-

* Wyższa Szkoła Ekonomi, Turystyki i Nauk Społecznych w Kielcach

* Politechnika Rzeszowska

W najbliższych latach należy spodziewać się dalszego wzrostu zagrożeń ze strony grup zajmujących się produkcją i obrotem narkotykami. Struktura polskiego rynku narkotykowego będzie zbliżać się do standardów zachodnio-europejskich. Dochody stąd czerpane są coraz częściej podstawą finansowania grup przestępczych, co pozwala im na rozwinięcie innych form działalności. Szeroki obrót narkotykami, „dilerka”, wymaga wciągnięcia do działalności przestępczej dużej grupy najczęściej młodych osób. Jest to często ich pierwszy kontakt z grupą przestępczą spowodowany najczęściej chęcią zdobycia środków na narkotyki na własne potrzeby. Przeciwdziałanie temu niebezpiecznemu

zjawisku jest także odcięciem grup przestępczych od możliwości pozyskiwania nowych członków. Wymaga współpracy nie tylko ze strony służb policyjnych, lecz także wszystkich instytucji odpowiedzialnych za wychowanie młodzieży³.

³ W. Mądrzejowski, *Przestępczość zorganizowana system zwalczania*, Warszawa 2008, s. 77-78.